

КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ ИТАЛИАНСКИ СОНЕТИ

chitanka.info

I. ДАНТЕ

*Мълчаха тъжно всички край леглото,
де Данте блед се бореше с смъртта.
Заря светеше чудна на челото:
в тез дни пренасяше го паметта,*

*кога могущето му вдъхновение
го носеше в пространствата безкрай
и гледаше блстящето видение
на Беатриче в лучезарний рай.*

*Внезапно мисъл тежка го обсебе,
с ръката си направи тайнствен знак
и с очи просълзени, пълни с мрак,*

*извика жално: „Флорентинско небе,
защо не мога да те видя пак?
Защо умирам тъй далеч от тебе?“*

II. ТЪГА

*Под черний кипарис седя сами,
потопен мълком в своята скръб безмерна,
над мене в гъстите листа шуми
и гали ме прохладата вечерна;*

*и моите тъжни мисли носи тя
далеч при таз, която е грабнала
от мойта пламенна любов смъртта,
и тук в край чужди неутешимо жся.*

*Умът всред святи спомени лети,
сърцето тихо моли се и стене;
природата, мен чини се, трепти*

*и цяла плаче и се моли с мене,
и сладко сълзите текат тогаз:
в скръбта честит дори се сецам аз.*

III. В ЦЪРКВА

*И аз съм син злочест на своя век,
и мен душа ми мъчи дух безверни
и кръста кат незначуци белег
отминавам аз, когато ми се мерне.*

*Надникна ли обаче в някой храм
и видя старци, баби с косми бели
ил майки, що утеха търсят там
за свойте може би деца умрели,*

*то трогнат вирам се в Христовий лик
и сещам колко туй место е свето:
в гърдите ми възлиза тъжен вик*

*и няма там проклинам аз в сърцето
онез, които с своя ум велик
откриха ни, че празно е небето.*

IV. СПОМЕН

*Сега, кога се като дим пръсна
снят на моите младите години,
кога в гърдите — мрачна глъбина —
тъги бушуват и сърцето стине,*

*кога по пътя роза не цъфти
и ходя из прахът на светли страсти,
аз с сълзи спомням онуй тихо щастъе,
което обещавахе ми ти.*

*мен гордост глупа пълнеше сърцето,
обърнах сляпо гръб на своята чест.
За мойто упоение проклето*

*не стигна ли ме справедлива мест
и мога ли безгрешно от небето
да се оплаквам, дето съм злочест?*

V. ЖАЛБА

*Богатий нека в разкош златен плава,
той скръб и ревност не възбужда в мен;
нек името навред да се раздава
на този, кой е в славата влюбен.*

*Не може вече да ме оболцава
лъжливий на тщеславието сън:
познавам добрините, що раздава,
как скоро тлее техният огън.*

*Но колчем видя две сърца влюбени
едно за друго нежно да туптят,
от ревност, скръб и съжаленье*

*дор сълзи от очите ми текат:
тогава виждам що ѝ липсало мене
и аз честит да бъда на светът.*

VI. СЪЛЗИ

*Бе нежна дева. Красота и младост
сияйха на лицето ѝ. Трепнах
от блянове за щастие и радост
и сълзи сладки от любов пролях.*

*Всред порива възшебен на мечтите
на млад съпруг в ръцете я зърнах
и рана люта на гърдите,
и сълзи там от завист аз пролях.*

*Измина време. Ден бе зимен, леден.
На гроб едва изровен я срещнах
че плаче жално с лик тъжовен, бледен*

*на рожба мила над бездушний прах,
и аз усетих се нещастен, беден,
и сълзи горки там от скръб пролях.*

VII. ПРОЛЕТ

*Пак вятърът пролетни ще повее,
ще се раззелене пак хълмът,
в дъбравата славеят ще запее
и розите пак ще се разцъфтят.*

*Ще размирише всичко пак на младост,
природата разкошно ще блести
и всичко, що живеи в света, от радост,
надежда и любов ще затупти*

*кат в празник свят, за наслаждение
неземно душа всяка ще ламти
и жадно страстни погледи влюбени*

*с вълшебний плам на бляскави звезди
отвред ще се кръстосват окол мене:
о, пролет, колко скръб ми носиш ти!*

VIII. ПЕТРАРКА

*Пред него е безсмъртната поема
и ту мечтай за дивния певец,
ту горе носи се душа му нема,
Лаура дето грей с нетлен венец.*

*Как сладко своите мъки той смишлява
и сълзите, с кои за нея е плакал!
Втор път живота да се подновлява
за нея пак в страданья би го дал...*

*Защо днес гледа с жалба на гърдите
тез свитъци, разстлани като в храм?
Защо в скръб мисли, че кратят се дните?*

*Внезапно той трепна с тревожен плам,
извика, горе кат дигна очите:
— Прости, Лауро! — И издъхна там.*

IX. НА РОЖДЕСТВО

*Камбаните звънят и възвещават
великото Христово рождество;
тълпи народ из улиците шават
и честитят си светло тържество.*

*Сияе ширният лазур небесен,
усмивка в всички погледи блести,
в въздуха ясний някаква си песен
чудесна, мила лей се и трепти.*

*Вълна е то от щастъе, от надежда:
сирак, когото никой не поглежда,
с топлик мен само не съгрива тя.*

*През улиците, пълни с смях прозрачен,
с шум, с весела мълва, минавам мрачен,
като да съм жив образ на скръбта.*

X. КАРЛ V И ТИЦИАНО

*Не ме дивиш, когато в боевете
победоносно знаме ти лети,
нито кога в Сент-Жуст в килиите вети
кат сянка сам на себе минваш ти.*

*Къде са безпределните държави,
де слънце не захожда никой път?
Испания на твоето тщеславье
изплаща и до днешен ден грехът.*

*Към теб погледна славата засмяна
и озари те с неугасен плам
кат нивга никоя глава венчана,*

*когато, безподобен и голям,
наведе се, о, Карле, в немий храм
да дигнеш четката на Тициана.*

XI. В КОЛОСЕЯ

*Когато смисля посред свойто удивление,
че целий паметник опръскан е с петна
от кръв и в зверски оргии тука, с бясно рвенъе,
наслада е търсила хилядна тълпа,*

*пред моя взор тогаз неволно се рисуват
пълчища варварски и гледам ги безброй
през Алпите високи, снежни кат минуват
и въз Италия се спущат с гневен вой;*

*и хуни и херули, и готи и вандали
пред моя дух възнегодуван се вестят —
всред грозний вид на храмове, дворци пламнали,*

*кои на цял народ над гроба се рушат —
оръдия за мщение разсвирепяли
на божията висша правда на светът.*

XII. НА КАПИТОЛИЙ

*Рой консули с венци победоносни
по Капитолий редом с мен вървят
и слушам във събитъя съдбоносни
как Рим расте — владика на светът.*

*С неволен трепет дърпам си очите
в тоз миг на Форума от грозний вид,
на Палатинский хълм от съсипните,
от Колосея там, гигант пребит.*

*Всред мисли как превратна е съдбата,
до урвата тарпейска бях се спрял,
кога из тълпа смешна в глъбината*

*опулиха в мен поглед отъпял
един до друг, с смях грозен на устата,
Нерон, Тиверий, Хелиогабал...*

XIII. В КАТАКОМБИТЕ

*Таз ноц на Палатинский хълм се дава
пир страшен. Празва римската тълпа
и кесар с пламъци я осветлява
на живи человечески тела!*

*Във катакомбите все жаловити
пристигат вести. Всяка вест гласът
задуша на молящите в гърдите
и вопли екват горки в всеки кът.*

*Внезапно слушат, химна се раздава
и блясък чуден всички ослепява.
О, дивна радост! Зад разкритий храм*

*всред праведници с венци на главите
Исуса гледат, кат сияй в тъмите
на кръста святий с лучезарний плам!*

XIV. СЛЕД ПОБЕДАТА

*На кръста тържеството Рим празнува.
Край катакомбите във брой голям
народът опиянен шуми, ликува
и тръгва да руши съседний храм.*

*Един по друг богове и богини
сломени падат на мермерний под
и громки възгласи, свещени химни
тоз трясък съпроважда в ширний свод.*

*Внезапно всичко млъква. Из тълпата
на неколцина прогърмя гласът:
„Де вдъхновеный вожд, кой в вяра свята*

*упъти ни сърцата и духът?“
Търсиха го навред: закрит в тъмата,
той хлипаше печално в един кът.*

XV. ЦЕЦИЛИЯ МЕТЕЛА

*Кажу ми, о, Цецилия Метела,
с тѣга ли в гроба смисляш оня ден,
кога видя с държава една цела
и паметника своя разрушен?*

*Таз самотия не ли те пленява?
Кога духът ти волно тук лети,
не е ли мило теб, че не смуцава
шум никой твоите девствени мечти?*

*С досада често не ли си казвала,
когато на тълпата си слушала
как тук е текъл шумният порой:*

*Защо човеку трябва да умира,
кога от света живий не намира
и в гроба даже истински покой?*

XVI. РИМ — НЕАПОЛ

*Блъвна локомотивът гъст бял дим
и тренът пропълзя. Прощавай Рим!
Печален скитник, аз мечтах смирено
над миналото твоє несравнено.*

*От тебе геният сторил е храм
и чудесата, що ѝ положил там,
навеки целий мир ще удивляват,
но мен веч други хубости пленяват.*

*Прощавай! На Неаполския край
жаднея аз да видя небосклона,
Везувий с огнената му корона,*

*морето, що в нозете му сияй.
Неапол чародеен, земен рай,
с възторг аз ида да ти се поклоня.*

XVII. ПОМПЕЙ

*Кога вървя из тия съсипни
от храмове и къщи опустели,
не питам ги за миналите дни,
не питам за онез, що са живели*

*и с шум пълнили са градът.
Какво ще каже техний призрак смешни?
Умрелите нек в гробовете спят
сън вечни с своите изповеди грешни*

*и слава, и величие, и срам.
Как дребна й таз пустиня мълчалива
пред теб, Везувий, било твойта грива*

*от дим кога в въздуха се извива
или кога светлее твоя плам,
от божий гняв запален сякаш там.*

XVIII. ТИВЕРИЙ

*Далеч пред мене Капри тайнствено трепери
във морский шир, увит в вечерната мъгла,
и в моя ум се откроява там Тиверий,
застанал мълчаливо до една скала.*

*Що мисли тамо? Оргии нови ли бълнува,
завоеванья и победи ли крои,
ил страх внезапен от Сената го вълнува
и проклетии му праща в нощните тъми?*

*О, образ мрачни, не сети ли ти умора?
Не сецаш ли за мир душа ти да жадней?
С наслада никога не мамят ли ти взора*

*морето ширно, окол теб що се синей,
Неапол чародейният и там, в простора,
Везувий, фар гигантски, кой в нощта светлей?*

XIX. ВЕЧЕРНА СЦЕНА

*Прохлада от обширний залив вее,
в небето ясните звезди трептят.
Природата, виж, цялата немее
сърцата ни да слуша, кат туптят.*

*Кончетто, пей песните си любими!
Попей ми за сребрилата луна,
за либета, на ладия носими
от вятъра по гладката вълна.*

*Виж там Везувий се възпламенява:
опри се тук, до моите гърди.
Люби ме! Може би туй предвещава*

*нещастья, разоренье, съсипии;
но за какво смъртта ще ни смуцава,
щом заедно ще свършим своите дни?*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.